

Asia: VN/8915/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta?

-

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?

-

2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määräajan pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?

Määräajan pidentäminen antaa työvoimaviranomaiselle järjestelyaikaa alkuhaastattelun suorittamiseen paremmin käytettävien resurssien puitteissa.

3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?

Kyllä. Nykyinen järjestelmä on liian kaavamainen ja aiheuttaa tosiasiallisesti merkityksettömien haastattelujen järjestämisen. Ehdotettu muutos antaa paremmat mahdollisuudet työnhakijan todellisen tilanteen huomioimiseen. Toinen mahdollisuus olisi luopua täydentävistä työnhakukeskusteluista kokonaan ja laissa säädettäisiin vain työnhakukeskustelujen jaksotuksen vähimmäisajasta.

4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päättyminen ensimmäisestä asioinnin laiminlyönnistä kannatettavana?

Kyllä. Työnhakijan velvollisuudet ja oikeudet selvitetään työnhaun alkaessa. Muistutusten vaikutus suhteessa postituskustannuksiin lienee pieni.

5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Työllistymissuunnitelmien tarkoitus on ohjata ja helpottaa työnhakijan työllistymistä ja niiden sisältöä ei ole tarpeen yksityiskohtaisesti säätää laissa. Joitakin yhteneväisyyksiä on hyvä olla valtakunnallisesti. Esim. työllistymissuunnitelmassa tulee selkeästi käydä ilmi työnhakuvelvollisuuden asettamisen sekä asettamatta jättämisen peruste.

6. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Lakiehdotuksesta tulisi käydä selkeämmin ilmi se, että mikä on täydentävän työnhakukeskustelun ja työnhakukeskustelun ero. Pidämme tärkeänä, että molemmissa voidaan laatia työllistymissuunnitelma.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?

Työnhakuvelvollisuus on säädetty erittäin monimutkaisesti. Se on niin työnhakijoille kuin työvoimaviranomaisillekin vaikeasti hahmotettava lukuisine poikkeuksineen. Säädöksiä tulisi jatkossa entisestään yksinkertaistaa.

2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?

Työnhakuvelvollisuuden asettamisessa on erotettu toisistaan työnhakuvelvollisuuden alentaminen ja sisällyttämättä jättäminen. Nämä pykälät olisi tarkoituksenmukaista yhdistää ja kirjoittaa uudelleen selkeämpään muotoon.

3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?

Työnhakuvelvollisuutta koskevia säädöksiä tulisi vielä tästäkin yksinkertaistaa. Osa-aikatyössä olevan sekä työaika lyhentämällä lomautetun työnhakuvelvollisuuden poikkeussäännöstä luopuminen ei juurikaan yksinkertaista työnhakuvelvollisuuden asettamista, mutta todennäköisesti lisää turhia työhakemuksia, kun asiakkailla on jo olemassa työ, johon he lähtökohtaisesti ensisijaisesti pyrkivät työllistymään.

4. Työnhakuvelvollisuuteen ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työnhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?

Osa-aikatyössä olevien työnhakuvelvollisuuden muuttaminen kategorisesti vaikuttaa ongelmalliselta. Osa-aikatyössä olevien viikkotyötunnit vaihtelevat suuresti ja lähes kokoaikatyötä tekeville täyden työnhakuvelvollisuuden asettaminen ei liene tarkoituksenmukaista.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtarjouksiin tehtävistä muutoksista?

-

2. Tukeeko työtarjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtarjousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?

Työnantajilta saadun palautteen mukaan työnhakijat monissa tapauksissa eivät vastaa heidän puhelimitse tapahtuviin yhteydenottoihinsa eikä tekstiviesteihinsä. Työvoimaviranomaisen perustehtävä on työnvälitys ja työtarjoukset ovat olleet perinteisesti sen tärkein väline.

Työtarjousten velvoittavuus heti työttömyyden alusta lisää työtarjousten vaikuttavuutta ja lisännee työnhakijoiden yhteydenottoja työnantajiin työtarjousten johdosta. Velvoittavan työtarjouksen perusteella haetulla työllä tulee voida täyttää työnhakuvelvollisuutta.

3. Selkeyttääkö työtarjouksiin ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtarjouksia koskevaa sääntelyä?

Kyllä

1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?

Työnhakuprofiilien julkaisemisen muuttaminen velvoittavaksi saattaa aiheuttaa näennäisten profiilien julkaisemiseen ja näin ollen vain hankaloittaa soveltuvien työnhakijoiden löytämistä palvelualustalta. Esityksen ongelmakohtana on se, että työnhakija-asiakas on velvollinen laatimaan työnhakuprofiilin, mutta sen laatimatta jättämisestä ei seuraa minkäänlaista sanktioita. Tämä ei ole linjassa muun lainsäädännön kanssa, koska käytännössä kaikesta muusta, mikä on lain mukaan velvoittavaa työnhakijalle, seuraa työttömyysturvalain mukainen sanktio. Positiivista on se, ettei työnhakuprofiilia vaadita niiltä asiakkailta, joilla ei ole työnhakuvelvollisuutta.

Työvoimaviranomaiselle suunniteltu velvollisuus julkaista profiili asiakkaan puolesta lisää työvoimaviranomaisen tehtäviä vaikutusarviointeja enemmän. Työvoimaviranomaiselta ei tulisi edellyttää asiakkaan työnhakuprofiilin laatimista ja julkaisemista. Mikäli työnhakija ei itse osallistu työnhakuprofiilinsa tekemiseen, niin työvoimaviranomaisen tekemä profiili tuskin tukee työnhakijan työllistymistavoitetta kovin merkittävästi.

2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?

-

3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?

Työnhakuprofiilin tekemiseen liittyvä yhteisrekisterinpitäjyys ja tietoturvariskit vaikuttavat kunnan näkökulmasta huolestuttavilta.

4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?

-

1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista? Erityisesti Opetushallitusta ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta pyydetään muun ohella arvioimaan esitettyjen muutosten kohderyhmien suuruutta, koska työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole ollut käytettävissään tähän tarvittavia tilastotietoja.

Nuorten mahdollisuuksien laajentaminen koulutukseen hakuvelvollisuuden täyttämiseen on kannatettavaa. Kaikenlaisella koulutuksella on merkitystä nuorten tulevan työllistymisen kannalta.

2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?

Työttömyysturvalaissa olisi jatkossakin kaksi rinnakkaista seuraamusjärjestelmää, toisaalta ns. porrasteinen seuraamusjärjestelmä ja toisaalta työtarjouksista ja ns. varmasta työpaikasta kieltäytyminen. Työssäolovelvoite voi kuitenkin seurata vain edellisestä ja jälkimmäisestä vain peräkkäisiä korvauksettomia määräaikoja, joskin pidempikestoisia. Yksi seuraamusjärjestelmä olisi selkeyden kannalta parempi vaihtoehto.

3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?

-

1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

Varsinaiset työllisyysvaikutukset lienevät vähäiset.

2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

Työvoimaviranomaisen harkintavaltaa lisäävät muutokset ovat kannatettavia.

3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

-

Muuta lausuttavaa?

-

Ketonen Jenni
Porin kaupunki, työllisyyspalvelut